

Szakmai beszámoló NKA 209106 / 124

Kodály Zoltán Emlékmúzeum, Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Budapest

Sikeresen elkészült az NKA **209106 / 124** számú pályázata során megvalósuló Kodály állandó kiállításának új kiadványa, mely a Kodály Emlékmúzeum állandó kiállításaként működő Kodály Zoltán otthonát mutatja be a látogatóknak magyar- és angol nyelven.

Régi vágyunk volt, hogy az eddigi fekete-fehér anyag helyett egy modern, friss, minőségi képeket tartalmazó színes anyagot tudjunk a látogatóink kezébe adni, mely segíti a tájékozódást a lakásban és a múzeum szélesebb körben való megismerését támogatja, hiszen a látogatók a látogatást követően magukkal viszik a kiadványt emlékebe. Tekintettel a múzeum lakás jellegére, egyenként a tárgyakat nem kísérheti azokra kihelyezett leírás, hisz az rontaná az eredeti összképét a lakásmúzeumnak, így vezetéseinken felül egy leíró összefoglalót tudunk adni ismertető füzet formájában az ide ellátogató vendégeinknek Kodály egykori lakásáról.

A tömör képes-szöveges összefoglaló **kísérőfüzet** 8 oldalból áll. Magyar és angol nyelven elérhető, támogatva a külföldi körben való népszerűsítést is.

A pályázati elnyert összegből 3000 példány magyar és 3000 példány angol minőségi kiadványt tudtunk készíttetni.

A hír felkerül a múzeum által kezelt két felületre: az LFZE honlapjának Kodály Múzeumi oldalára és a Kodály Intézet honlapjára egyaránt.

<https://lfze.hu/szervezeti-egysegek/kodaly-zoltan-emlekmuzeum-114872>

www.kodaly.hu múzeumra vonatkozó oldala : <https://kodaly.hu/museum> .

A kiállítást kísérő füzet szakmai tartalma a beszámoló mellékleteként olvasható (lsd. 1.sz. melléklet).

Bízunk benne, hogy ez az új ismertető füzet hozzáad a látogatói élményhez.

Budapest, 2024.09.18.

Készítette:

Sebestyén Theodóra

múzeumvezető

1.sz. melléklet.:

ZENEAKADÉMIA
ALAPÍTVÁNY 1875

KODÁLY ZOLTÁN

EMLÉKMÚZEUM

LISZT ACADEMY
FOUNDED 1875

ZOLTÁN KODÁLY

MEMORIAL MUSEUM

„1990 tavaszán a magyar zenetörténet legfontosabb alkotóműhelyeinek egyike nyílt meg a hazai és a külföldi látogatók előtt- az egyetlen e fő műhelyek között, mely lényegében úgy maradt fent, ahogy halhatatlan lakója elhagyta. Kodály 1924 októberétől haláláig 1967 márciusáig lakott a ma nevét viselő Köröndön lévő házban, amely első felesége Schlesinger Emma testvérének Sándor Pálnak tulajdonát képezte.

Emma asszonnyal közel 30 évet töltöttek itt együtt, majd Emma asszony halálát követően itt élt Kodály Zoltán második feleségével, Péczely Saroltával is. Ő Kodály halála után az eredeti formájában megőrzött lakást Kodály Múzeum céljára, az általa alapított Kecskeméti Zenepedagógiai Intézetnek ajándékozta. Ma az Intézettel együtt az Emlékmúzeum is a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem része.

A lakás négy utcai szobából állt, a hozzájuk tartozó mellékhelyiségekkel. Berendezése inkább célszerű volt, mint fényűző. Jól megfértek egymás mellett a 19. század derekáról származó nagypolgári eredetű bútordarabok az 1910 körül beszerzett modern gondolkodást képviselő berendezési tárgyakkal. Lakóik ízlését tükrözve harmonikus egységet alkotnak azokkal a szépséges népi eredetű

tárgyakkal, amelyek ma is a lakást díszítik (hímzések, párnák, terítők, korszók, faragott bútordarabok). A hosszú művészpálya emlékeit idézik a szobrok, babérkoszorúk, a két Kodály-daljáték operaházi makettje, jeles hazai és külföldi bemutatók műsorai.

Akár csak a mai múzeumlátogató, a tágas előszobából az ebédlőbe léptek be Kodályék egykori vendégei is, közöttük Pablo Casalsék, Yehudi Menuhinék, Arturo Toscaniniék, Ernest Ansermet.

A vendégeket általában egy szobával beljebb tessékelték, a Munkácsy ecsetjére méltó 19. századi szellemet árasztó szalonba. Ebben két Bösendorfer zongora uralkodott. Az ajtó fölött Telcs Ede munkája: Beethoven maszkja tekintett a látogatóra. A kályha körül Petri (Pick) Lajosnak, Kodály fiatalkori barátjának különböző korszakokban készült szoborportréi együtt éltek, nagyon is eleven, soha nem szoborszerű modelljükkel. Itt próbálhattott Kodály műveket Palló Imre, Basilides Mária, Set Svanhalm, Török Erzs, itt játszhatott Kodály Zoltánnak Vásáry Tamás, Kocsis Zoltán és a csodagyermek Perényi Miklós. A vendégek közül, akik az utolsó években e szobában megfordultak Aram Hacsaturján, Szigeti József, Leopold Stokowski, Benjamin Britten emléket őrzik fényképfelvételek.

A legbelsőbb szoba volt, faragott íróasztalával és a két falat beborító könyvtárral a tulajdonképpeni alkotóműhely. A zenetörténet, néprajz, irodalomtörténet, magyarságtudomány alapirodalma mellett a szépirodalom és költészet válogatott remekei sorakoztak itt, magyar, német, francia, olasz, angol, latin és görög nyelven. Kodály külön polcokat szentelt a magyar verstannal kapcsolatos könyveknek, tanulmányoknak. A szekrény tetején található fonográf idézte a népdalkutató múltját és jelenét. Az íróasztalt, az asztalokat és székeket levelek, iratok borították, egy eleven műhely kellékei.

A negyedik szoba, amely az ebédlőből balra nyílik, az egykori hálószoba. Ez és részben az ebédlő is - ad helyet a múzeum időszakos kiállításainak.

Az első kiállítás címe: „Pillantás az Alkotóműhelybe”, Bónis Ferenc és Ittész Mihály munkája, amely gazdag betekintést engedett Kodály zeneszerzői műhelyébe, legnagyobbbrészt a Kodály Archivum anyagát felvonultatva. Megmutatta a felkészülés éveit, egy-egy korszak legfőbb műfajait, egy-egy műfaj kiemelkedő alkotásait.

Ezzel párhuzamosan nyílt meg az „Emma” című kamarakiállítás, melyet Kodály Zoltánné Péczely Sarolta rendezett. Válogatott dokumentumok tanúskodtak egy gazdag életút állomásairól: Kodály Zoltánnál folytatott tanulmányokról, Emma zeneszerzői sikereiről, népdalgyűjtésről, dalok német nyelvű műfordításairól, a Kodály házaspár napi életének eseményeiről, a Kodály művek fogadtatásáról. A „Verses Naplót”, Kodály Zoltán születésnapján szép kis kötetben átnyújtott verseknek azévi termését a következő mottó díszítette: „Nem magamnak, Neked írtam, Nem magamnak, Neked éltem.”

A kiállítások sorában a harmadik „A Magyar Népdal Strófaszerkezetétől Arany János Népdalgyűjteményéig-’Pillantás Kodály Zoltán Tudományos Alkotóműhelyébe” című kiállítás következett. A kiállításra a fent említett 1952-es évjelzéssel megjelent Kodály Zoltán széljegyzeteivel ellátott kötet hasonmás kiadása adott alkalmat. Kodály már 1906-ban kiadott doktori disszertációja (A magyar népdal strófaszerkezete) készítésekor tanulmányozta az addig megjelent nyomtatott népdalgyűjteményeket. „Végigtanultam, amit írva vagy nyomtatva találtam, ami a magyar zene címére bármily jogon igényt tarthatott”(Hátrahagyott írások). A kiállítás anyaga válogatás Kodály Zoltánnak a Kodály Archivumban található XIX. századi, közel 2000 kötetet tartalmazó magyar kottagyűjteményéből. Rendezte Kapronyi Teréz és Barnás Ilona.

Az ezt követő negyedik kiállítást „Kodály Párbeszédei 1945-1967” (Kodály’s Dialogues 1945-67) címmel Tallián Tibor rendezte. Előszava szerint: „Fél évszázaddal a Mester halála után a kiállítás anyaga ’magánjellegű’, személyes bepillantást enged a vendégeknek az alkotó, a gondolkodó, a vitázó, egyszóval a dialogizáló Kodály legbelsőbb műhelyébe”.

A legutóbb megnyitott időszak kiállítás ismét egy kamarakiállítás: „Kodály Zoltán Rokon Népek Körében, Vikár László Kodály-hagyatéka”. (Zoltán Kodály: Among Related People-Kodály Documents In The Possession Of László Vikár) Rendezte Lázár Katalin, kurátora Sebestyén Theodóra. A Kodály tanítványt és munkatársat Vikár Lászlót, rokon népek körében végzett népdalgyűjtése előtt, Kodály nem csak jótanácsokkal látta el, hanem saját gyűjteményéből származó anyaggal is. A kiállítás ezt az anyagot tartalmazza.

A Kodály múzeum kiállításainak tárgyi és kéziratanyaga a vele egy fedél alatt működő Kodály Archívumból származik. Az archívum feladata a Kodály dokumentációk (kéziratok, nyomtatványok, képi ábrázolások, hangfelvételek, és mozgóképek) szakszerű őrzése, gyűjtése, jegyzékbe foglalása és kiadása. További célja a Kodály kutatások előmozdítása. Önálló magánintézményként csak külön engedéllyel látogatható.

A látogatónak útravalóul hadd idézzük Bónis Ferenc tollából az első kiállítás kísérőfüzetének záró mondatait:

„Visszanézni megtett útra, akár hegyek közt, akár az életben, nem szerettem soha. Mindig csak arra néztem, ami előttem volt.” írta Kodály összegyűjtött írásainak, a Visszatekintésnek előszavában. S ha mi a kiállításokon látszólag „a megtett útra” nézünk vissza, Kodály példájából mégis előttünk álló küzdelemhez merítünk erőt. Küzdelemhez, a műveltségben és emberségben megújult Magyarorszáért. Azért, hogy tisztán énekelhessük egy szólamát annak a Kodály megálmodta „kozmosz karműnek”, melynek jellegje:

„Örvendjen az egész Világ”